

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ

*Лут Є.П., Козум А.А., Тимасва Е.С., Гармаш О.М.
Національний авіаційний університет*

Abstract. *The article highlights modern approaches and concepts to the management of logistics business processes in organizations and companies. It is also dedicated to issues that are aimed at considering modern trends and concepts in the field of logistics business process management to achieve the efficiency and competitiveness of organizations in the global market environment.*

Сучасні концепції управління бізнес-процесами беруть свій початок з часів, коли економіка отримала своє становлення як наука і у світі почали з'являтися перші підприємства сучасного типу. У таких країнах як США та Японія ще у 80-х і 90-х рр. XX ст. великі підприємства почали приймати рішення щодо удосконалення бізнес-процесів [1].

Однією із перших і найпоширеніших стала концепція усунення дефектів (ZD – з англ. Zero Defects). Її суть полягає у аналізі кожної операції конкретного бізнес-процесу та пошук шляхів вирішення проблем. Ця концепція вдало була реалізована у Японії [1].

Варто зазначити, що концепцію «Нуль дефектів» розробив американський бізнесмен, спеціаліст теорії менеджменту Філіп Кросбі [2]. Свою реалізацію концепція здобула в Японії. Вона передбачає уникнення усіх дефектів в бізнес-процесах підприємства (при постачанні сировини, виробництві, транспортуванні, зберіганні, пакуванні і збуті товару). Її головною метою стало вирішення таких задач:

- пошук дефектів та їх поступове уникнення у всіх бізнес-операціях;
- керівництво повинно ставити чіткі задачі працівникам для досягнення максимальної якості під час виробництва товарів/послуг;
- виробничий персонал є не єдиною ланкою у досягненні повного виключення дефектів, більша відповідальність постає перед топ-менеджментом і якість виконання робіт залежить від чіткої постановки задач;

– фінансовий аналіз – один з інструментів забезпечення якості [2].

Ефект нульового дефекту передбачає виконання п'яти головних правил, яких необхідно дотримуватися керівництву для уникнення цих дефектів у бізнес-операціях компанії. Дані правила були розроблені шведською логістичною компанією SKF Logistics Services, яка ще у 2007 році розробила та імплементувала їх у свою діяльність:

– Right Sourcing – означає закупівлю товарів та послуг у надійних постачальників;

– Right Process and Technology – передбачає організацію роботи усіх бізнеспроцесів на підприємстві за допомогою їх автоматизації;

– Right Service and System Support – належне обслуговування споживачів і клієнтів, та постійна підтримка роботи інформаційних систем на підприємстві;

– Right Goal – постановка правильних цілей;

– Right People – наявність високопрофесійних кадрів у сфері економіки та логістики;

– Right Coordination and Methods – вибір ефективних методів управління та повна координація бізнес процесів та операцій на підприємстві [2].

Ще однією вартою уваги є концепція реінжинірингу логістичних бізнеспроцесів. Вона являється підходом, метою якого є підвищення ефективності виробництва товарів або надання послуг, та оптимізація логістичних операцій на підприємстві.

У літературі також використовуються й інші назви концепції реінжинірингу бізнес-процесів. Наприклад, Business Reengineering (BR), Business Process Redesign (BPR), Business Process Improvement (BPI), але кожна з перелічених назв відрізняється за своїм значенням [2].

Реінжиніринг вважається чи не найскладнішою концепцією серед тих, які відносяться до даної групи, оскільки вона передбачає знаходження абсолютно нових принципів роботи бізнес-процесів. В більшості випадків реінжиніринг бізнес-процесів характерний для досвідчених компаній, які давно працюють на ринку та мають вибудовану систему роботи. На певних етапах діяльності такі компанії потребують розвитку та підвищення ефективності існуючої бізнес-моделі.

Реінжиніринг – це поетапні зміни, метою яких є удосконалення роботи компанії з точки зору показників бізнес-процесів [2]. Процесний охоплює лише окремі бізнес-процеси на підприємстві.

Сучасні концепції управління логістичними процесами орієнтовані на ефективну організацію та оптимізацію всіх етапів логістики від постачання до постачання товарів або послуг. Ось декілька сучасних концепцій управління логістичними процесами:

1. Just-in-Time (JIT): Ця концепція передбачає, що товари або компоненти доставляються на виробництво саме вчасно для безперервного виробництва без надмірних запасів. JIT дозволяє знизити витрати на складування і управління запасами.

2. Lean-логістика: Lean-логістика ґрунтується на принципах Lean-виробництва і спрямована на мінімізацію втрат, оптимізацію ресурсів та забезпечення високої якості. Вона включає в себе такі інструменти, як покращення процесів, стандартизація, виявлення та усунення марнощів.

3. Електронна логістика (e-logistics): Електронна логістика використовує інформаційні технології, такі як Інтернет, електронна пошта, електронна комерція та системи керування ланцюжками постачання, для покращення ефективності логістичних процесів. Вона дозволяє швидше обмінюватись даними, виконувати автоматизовані операції та відстежувати товари протягом усього логістичного ланцюжка.

5. Agile-логістика: це підход до управління логістикою, який активно використовується в індустрії програмного забезпечення та інших галузях, де потрібна швидкість та гнучкість. Agile-логістика відповідає на швидкі зміни вимог та пропонує рішення з використанням максимально ефективних методів.

3. Green-логістика: цей підхід передбачає зменшення впливу логістики на навколишнє середовище. Green-логістика заснована на використанні екологічно чистих матеріалів та технологій, а також на відновленні та переробці відходів. Вона включає в себе заходи щодо зниження викидів, оптимізації маршрутів.

4. Reverse-логістика: цей підхід охоплює управління логістикою, пов'язану з поверненням товарів та матеріалів від споживачів до виробників. Його основна мета полягає у зменшенні втрат від повернення товарів, використанні повернутих матеріалів та відновленні.

5. Digital-логістика: це підхід, що передбачає використання цифрових технологій для управління логістичними процесами. Він включає в себе використання сучасних програмних засобів, інтернету

речей (IoT), штучного інтелекту (AI), машинного навчання (ML) та інших технологій для підви

Дуже важливим етапом здійснення транспортно-логістичних бізнес-процесів є без ускладнень ухвалене управлінське рішення. Проте на затвердження рішень впливають різноманітні чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, неодноразово вони ставлять певні бар'єри, які дійдеться усунути через ефективності прийнятих рішень. У свою чергу до основних викликів транспортно-логістичного сектору дозволено віднести створення єдиної транспортної зони із сучасною транспортною інфраструктурою, перехід на транспорт з низьким рівнем викиду вуглецю та пониження економічних зривів, залежних від політичних факторів [3].

Сучасні системи управління логістичними бізнес-процесами включають в себе використання передових технологій та методик для покращення ефективності та продуктивності логістичних операцій. Ось деякі з них:

- геоінформаційні системи і технології найбільш ефективні під виконанні завдань пошуку маршрутів, визначенні найкоротшого шляху, планування перспективних рішень розширення автотранспортної мережі;
- автоматична ідентифікація об'єктів транспортних систем сильно допомагає розширити можливості контролю та управління транспортними і логістичними процесами;
- технології організації бездротових мереж зв'язку;
- технології організації сховищ даних та комплексного багатомірного аналізу;
- «хмарні технології», телеметрія і телемеханіка на транспорті. Телеметрія (технології віддаленого контролю стану автотранспортних засобів) є дієвим засобом покращення функціонування транспортних систем;
- технології захисту інформації. Від рівня захисту інформації залежить ефективність функціонування процесів управління транспортними потоками;
- технології інформаційного забезпечення процесів аналізу транспортних систем. Інформаційні потоки між елементами транспортних систем утворюються масивами даних, які використовуються для характеристики системи загалом, її частин або окремих транспортних об'єктів;

– технології транспортного планування, отримання відомості про високий рівень доступності транспортних послуг [4].

Однією із сучасних управлінських технологій може стати Blockchain (ланцюжок блоків) – це розподілена база даних, що забезпечує безпеку, надійність і незмінність збережених у ній інформаційних записів [5].

Інноваційна технологія блокчейн вносить значні покращення у сферу логістики, дозволяючи оптимізувати процеси, забезпечити безпеку та прозорість, а також зменшити витрати та скоротити час доставки. Ось деякі з інноваційних застосувань технології блокчейн у логістиці:

- Децентралізовані логістичні мережі.
- Відстеження та транспортування товарів.
- Смарт-контракти для автоматизації операцій.
- Управління документами та легалізація.
- Вдосконалення митних операцій.

Ці інноваційні системи сприяють покращенню ефективності, точності та швидкості виконання логістичних бізнес-процесів, зниженню витрат та поліпшенню задоволення клієнтів.

Список використаних джерел

1. Фоміченко І.П., Баркова С.О. *Смарт-логістика: концептуальні засади та перспективи розвитку в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.evd-journal.org/download/2020/1\(59\)/10-Fomichenko.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2020/1(59)/10-Fomichenko.pdf).*
2. Скіцько В.І. *Цифрові технології сучасної логістики та управління ланцюгами поставок // Том 2 № 3 (2018): Маркетинг і цифрові технології. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mdtoru.com.ua/index.php/mdt/article/view/44>.*
3. Петруня Ю.С., Пасічник Т.О. *Вплив новітніх технологій на логістику та управління ланцюгами поставок. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2018. №1. С. 130-139. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua>.*
4. John G. Smith.: *Block by Block: How blockchain will transform trucking. 18.01.2018. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.todaystrucking.com/block-block-blockchain-willtransform-trucking/>*
5. Фоміченко І.П., Баркова С.О. *Смарт-логістика: концептуальні засади та перспективи розвитку в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.evd-journal.org/download/2020/1\(59\)/10-Fomichenko.pdf](http://www.evd-journal.org/download/2020/1(59)/10-Fomichenko.pdf).*